

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

17. De Raptoribus, Incendiariis, & Violatoribus Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

l. 32. & 29. *C. Ad Leg. Jul. de adult.* Jure vero Canonico & prohibetur fornicatio, & punitur, in laico quidem arbitrio judicantis, in Clerico autem depositione ab officio. *c. fornicari. dist. 80. c. nemo causâ 32. q. 4. Farinac. in Pr. crim. p. 5. tit. 16. de Delict. carn. q. 137. n. 11.* Hodie quoque in foro seculari fornicationem arbitrariè pro modo, & frequentia puniri, praxis ostendit.

Concubinatus dupliciter sumitur. *Primò* pro conjunctione maris & foeminae, quæ quidem est uxor vera, matrimonio valido de præfenti desponsata, sed tamen sine dotalibus instrumentis, vel solennitatibus, quæ olim ad honestatem matrimonii requirebantur. *c. aliter causâ 30. q. 5.* De hoc concubinatu accipiendi sunt textus in *c. is, qui. & seq. dist. 34.* neque huc ea acceptio pertinet. *Secundò* & communiter usurpatur pro cohabitatione unius viri cum una muliere, uxoris loco habita citra affectum conjugalem. *l. nuper C. de Naturalib. lib.* Talis concubinatus olim jure Civili impunitatem habebat. *l. 3. §. 1. ff. de Concubinis. l. un. C. Eod. Nov. 18. c. 5.* jure verò Canonico, tanquam juri naturali, & Divino adversus, semper reprobatus, & pœnis obnoxius fuit. *cap. audite. dist. 34. cap. nemo. 4. c. dicat aliquis. 9. causâ 32. q. 4.* Atque hinc singulariter Trident. *sess. 24. de Reform. matr. c. 9.* contra concubinos quoscunque, etiam laicos, statuit, ut si ter moniti se non emendaverint, & à concubinis separaverint, excommunicatione feriuntur, ipsæque concubinae invocato, ubi opus erit, brachio seculari ejiciantur, & pro modo culpæ puniantur. Specialius deinde pro Clericis idem Concilium *sess. 25. de Ref. c. 14.* decernit, ut Episcopus contra tales per privationem fructuum, suspensionem, privationem beneficiorum, & denique, si non resipiscant, ad ipsam excommunicationem procedat. *Cec.*

KÖNIG IN DECRET. LIB. V.

tè de consuetudine in foro etiam civili hodie gravius animadvertitur in concubinos, quàm in fornicantes, idque meritò, cum sine dubio consuetudo peccandi gravior sit, quàm simplex peccatum. *c. fin. de Consuet.*

Raptus est delictum, quo virgo, aut foemina alia honesta de uno loco in alium moraliter diversum causâ explendæ libidinis, vi abducitur per *l. un. C. de Raptu virg.* Punitur autem de jure Civili raptor cujusvis virginis, nuptæ, vel viduæ honestæ pœnâ capitis, seu mortis cum amissione bonorum; quæ pœna quoque adjuvantibus, & comitantibus raptorem infligitur. *d. l. un.* De jure Canonico raptor ipso jure incidit in excommunicationem, notatur infamiâ, & si Clericus sit, deponitur: item tenetur raptam dotare, sive eam ducat, sive non. Trident. *sess. 24. de Ref. matr. c. 6.* ubi insuper statuitur impedimentum dirimens temporale inter raptorem, & raptam, donec ista in loco libero extra ejus potestatem sit constituta; quamvis de Jure antiquo raptor simpliciter cum rapta matrimonium contrahere potuerit. *c. fin. de Raptorib.* Confer. quæ diximus *ad tit. de eo, qui dux. in matr. p. 3.*

TITULUS XVII.

De Raptoribus, Incendiariis, & Violatoribus Ecclesiarum.

AD classem delictorum, quibus res familiares læduntur, pertinent rapina, incendium, sacrilegium, seu violatio Ecclesiarum, furtum, usura, & crimen falsi.

P

PARS

PARS I.
De Rapina, ac Raptoribus.

SUMMARIA.

1. Rapina onomatologia 2. Definitio. 3. Quo jure prohibeatur? 4. Raptores qui dicantur? 5. Circa quas res contingat rapina? 6. 7. 8. Quae sint requisitae rapinae? 9. Quis finis? 10. 11. 12. Quae poena? 13. Et seqq. affinia rapinae.

§. I.

1 **R**apinam à rapiendo dici notissimum etiam his est, qui ultra Grammaticam vix sapiunt. Synonymicè nuncupatur *depradatio*, barbarè *Robbaria*, & *grassatio*, germanicè est *Raub*; quamvis aliqui horum verborum differentiam tradant apud Farinac. p. 7. oper. crim. q. 165. n. 25.

§. II.

2 **Definitur** rapina, quòd sit contrectatio rei alienae mobilis fraudulosa, & violenta. Sylvester *V. rapina. in pr.*

§. III.

3 **Causa efficiens** rapinae alia est remota, alia proxima.

Remota est jus non solum humanum, sed etiam naturale: quippe sicut furtum, ita rapinam, ceu furtum violentum lege naturali prohibitum est admittere. l. 1. §. fin. ff. de Furtis. Unde Cicero lib. 3. offic. illud, ait, *natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates, copias, opes augeamus.*

4 **Proxima** sunt Raptores, grassatores, praedones, praedatores, atque Piratae, Rauber/ Freybeuter/ Taschenlöpper/ Buschlöpper/ und Beutmacher/ qui vi homines aggrediuntur, iisque bona sua violenta manu auferunt, & rapiunt. Quibus adjungo *Auxiliatores* in crimine rapinae: parum enim interest, an quis ipsemet manu sua aliquem rebus suis spoliat, an per alium hoc faciat, aliòve

medio id efficiat, ut spoliis particeps fiat; idèoque auxiliatores eadem poena, qua raptores coercentur per l. 11. §. 1. ff. ad leg. Aquil. l. penult. §. ult. ff. de lege Fab. de plag. Novel. 134. c. 10. Carpz. in pr. cr. q. 90. p. 2. n. 65. ubi refert ita judicatum fuisse.

§. IV.

Materiam seu *objectum* Rapinae constituit res aliena, mobilis, cujuscunque pretii. Res, inquam aliena, etsi si raptori debita, modo non sit propria: nam rei propriae raptor vi bonorum raptorum non tenetur, sed aliter multabitur. *text. in l. 2. §. 18. ff. Vi bonorum raptor. Mobilis*; quia immobilis non rapitur, sed invaditur. Unde invaso non succurritur per actionem vi bonorum raptorum. §. 1. *Instit. Eod.* sed per interdictum *unde vi, l. 1. ff. de vi & vi armata*, vel per iudicium publicum Legis Juliae. l. 3. §. ult. ff. ad leg. Jul. de vi publ. *Cujuscunque pretii*: etenim etiam rem minimam vi auferendo rapina committitur, eò quòd delicta non debeant aestimari ex objecto, vel parvitate materiae, sed ex pravitate affectus, & animo scelerato. *pr. Inst. de Vibernor. rapt. & ibi Clariss. D. D. Gletle n. 3.*

§. V.

Forma rapinae stat in dolosa, & violenta rei alienae contrectatione.

Dicitur I. *in dolosa*: Unde qui erravit sine errore facti, putans rem esse suam, quae tamen revera existit aliena, sive errore juris, existimans fas esse, detentorem vi dejicere, & ita violenter suum vindicavit, aut proprio ausu sibi jus dixit, is in delictum rapinae haud incidit, quoniam dolo caret. d. l. 2. §. 14. ff. Vibernor. rapt. Ne tamen quis abutatur propria autoritate, legibus constitutum est, ut si creditor suam rem à debitore vi recuperet, jure suo privetur. l. exat. 13. ff. *Quod metus causa*, ille verò, qui alienam rem ad se haud pertinentem vi occupavit, post restitutionem insuper aestimationem ejus praestare obnoxius sit.

fit. d. §. 1. *Instit. de Vi bonor. rapt. & l. si quis in tantum. 7. C. Unde vi. junctâ l. si constituit. 4. C. Fin. regundor.* Quæ tamen remedia dictorum textuum hodie ferme in usu esse desierunt, ut *ad rit. de Restit. spoliat. n. 21.* insinuavimus.

7 Dicitur II. *violenta*: ut à furto secernatur, *pr. Instit. de vi bonorum rapt.* Est autem hic *violenta* ut æquivoca dilinguenda. Alia dicitur *compulsiva*, quando quis ob metum gravem compellitur ad aliquid dandum, vel faciendum: contra quam competit *actio, quod metus causâ. l. 1. ff. Quod metus causâ.* Alia *expulsiva*, quæ proprie non nisi in rem immobilem cadit, ut si quis dejiciatur domo, vel possessione sua: quæ coercetur *interdicto possessorio, unde vi. l. 1. §. 3. ff. de vi & vi armata.* Alia est *turbativa*, quando duo, vel plures ejusdem rei se possessores prætentunt, & unus turbat alium: contra quam ratione rei immobilis proditum est *interdictum uti possidetis, ratione rei mobilis verò interdictum utrobi. §. 4. Instit. de Interdict.* Alia est *inquietiva*, quando, qui possessor non est, nec possessionem prætentit, verum & legitimum possessorem vi, aut clam inquietat, nec alium sinit quietè possidere: quæ vindicatur *interdicto quod vi aut clam. t. t. ff. Quod vi, aut clam.* Alia denique est *ablativa*, quæ scilicet res mobilis invito aufertur. Et hæc ad rapinam requiritur *princ. Instit. de vi bonor. rapt.* An armis illata sit, an sine armis? nil refert. *l. 2. §. 1. ff. Eod. Molin. de F. & F. tract. 2. disp. 18. n. 2.* Imò licet nulla vis sit actu secundo illata, modò ablatio fiat palàm, & committentes parati sint vim inferre, exinde rapina nascitur. *l. 1. §. 9. ff. Vi bonor. rapt. Farinac. q. 166. num. 31. Carpz. p. 2. Prax. crim. q. 9. n. 68.*

8 Dicitur III. *rei aliena contrectatione*: id est, de loco in locum translatione, sine qua, uti furtum, ita nec rapina fieri potest. *l. 52. §.*

19. ff. de Furt. Quare non sufficit alia violenta læsio. Dissentit Struvius propter *l. 2. pr. & §. 7. l. 4. §. 10. ff. vi bonor. rapt.*

§. VI.

Finis rapinæ plerumque est lucrum, sicut 9 furti. Addidi, *plerumque*: quia quandoque rapina etiam sit injuriæ causâ.

§. VII.

Effectus rapinæ est obligatio reparandi 10 damnum, & subeundi pœnam præstitutam. Ubi Jus Civile secernendum à Jure Canonico.

Jure Civili, si agatur *civiliter*, raptores *actione vi bonorum raptorum* conveniuntur intra annum utilem in quadruplum, cui rei persecutio, seu simplum jinet, post annum in simplum. *pr. Instit. & l. 2. C. de vi bonor. rapt.* Ubi habetur, quod etiam actione furti possint conveniri. Si verò *criminaliter*, & depraçatio cum armis, & tumultu sit facta, plectuntur capite. *l. pœn. ff. ad leg. Fel. de vi publ.* Quod vel maxime de grassatoribus viarum, & spoliatoribus itinerantium procedit, saltem si sæpius rapinam exercuerint. *l. capitalium. 28. §. grassatores. 10. ff. de Pœnis.* Imò his etiam pro prima vice ex Constit. Carolina *ars. 126.* pœnam gladii inferri, tradunt Criminalistæ.

De *Jure Canonico* tales raptores excom- 11 municari jubentur in *c. 1. & 3. h. t.* & ii, qui spoliant naufragos, ipsò factò excommunicationem, eamque per *Bullam Cœna in Casu 4.* reservatam incurrunt per text. in *d. cap. 3.* ubi Barb. *n. 8.* notat, iniquas esse leges Principum, quibus bona naufragantium alicubi fito inferuntur. Similiter in *Bulla Cœna casu 3.* excommunicatione reservatâ percelluntur Piratæ, seu latrunculi maritimi, infestantes mare ad ditionem Romanæ Ecclesiæ pertinens; quod etiam ad alios hujusmodi Piratas quidam extendunt. Ego tamen contrarium probabilius existimem cum Barb.

P 2

ad

ad d. c. 3. n. 3. Insuper publicis raptoribus denegatur sepultura Ecclesiastica, nisi remediū pœnitentiæ ante mortem seriò postulaverint. Text. & Gloss. in c. 2. h. t.

82 Difficilis resolutionis articulus est: an Princeps, vel Dominus territorii teneatur resarcire damnum itinerantibus in via publica à Prædonibus illatum?

Affirmant Gail. 2. observ. 64. & Mynsing cent. 5. art. 70. quos sequor: quandoquidem si Princeps impunè prædones grassari sinat, nec curet iter dare pacatum, in culpa est: utpote qui cum in finem regalia ab Imperatore obtinet, & ab itinerantibus pedagia, gabellas, ac vectigalia exigit, ut eosdem ab injuria grassatorum custodiat, & itinera secura conservet. Quare ad officium Principis pertinet stationarios milites habere ad tuendam popularium quietem. l. 1. §. 12. ff. de Offic. præf. urb. & provinciam suam malis hominibus purgare per l. 3. ff. de Offic. Præsid. & curare, ut pacata atque tuta provincia sit, quam regit per l. 13. pr. ff. Eod. Meminisse tamen convenit, Principem non teneri ad reparandum damnum, si viator insolito tempore, & viâ inconsuetâ inceserit. Mascard. de Prob. concl. 473. n. 3. ubi affert præjudicium, vel si prædones sint tam robusti, ut iis resisti nequeat, ut quandoque tempore belli fieri solet, cum impossibile nulla sit obligatio. l. 185. ff. de R. J. Coler. p. 1. c. 2. n. 287.

§. VIII.

13 Affinis Rapinæ sunt latrocinium, vis, & concussio.

Latrocinium, aliqui confundunt cum rapina. Sed malè! nam licet quandoque rapina latrocinium dicatur, ut notat Damhoud, in pr. rer. crim. c. 102. re tamen diversissima sunt, ut ostendit Carpz. in pr. crim. p. 2. q. 90. Est autem latrocinium delictum, quo spe prædæ homo ab homine occiditur. Nec refert, sive in sylvis, aut viis publicis, sive in privatis ædibus

occidatur: sive latro prædam magnam, sive exiguam, sive nullam adeptus fuerit. Pœna ejus est rota. Const. crim. Caroli V. art. 130. & 137.

Vis duplex est: privata scilicet, & publica; ille sine armis; hæc armis adhibitis inferitur. §. 8. Inst. de Publ. jud. Pœna vis privata est publicatio tertiæ partis bonorum. d. §. 8. & l. 1. ff. Ad Leg. Jul. de vi privata. Pœna vis publica est deportatio. d. §. 8. Inst. de Publ. jud. interdum ultimum supplicium. l. pen. ff. & l. 6. C. Ad Leg. Jul. de vi publ. Hodie pœna utriusque criminis est arbitraria, quæ pro ratione circumstantiarum ad mortem usque extendi potest: ut puta, si contra Magistratum plebs concitata, eique vis illata. Const. cr. Caroli V. art. 127. Carpz. in pr. cr. p. 1. q. 40.

Concussio est injectio terroris ad aliquid faciendum, vel non faciendum adhibita. Committitur non tantum à privatis, sed etiam & frequentius à Magistratibus, aliisque Officialibus prætextu officii & dignitatis aliquid extorquentibus à subdito, aut litigante. Punitur verò præter restitutionem rei ablata extra ordinem pro arbitrio Judicis. l. 1. ff. de Concussione & ibi Interpp.

PARS II.

De Incendio, & Incendiariis.

SUMMARIA.

16. Incendii definitio. 17. Divisio. 18. Prohibitio. 19. Quinam dicantur incendiarii? 20. Nominæ ædium, quæ veniant? 21. 22. 23. 24. Incendium quando dolo, quando culpa, & quando casu contingat? 25. Quibus pœnis coercetur?

§. I.

Definitur incendium, quòd sit damnum igne datum. Dissentit Angelus in tr. de Maleficiis. V. incendiario.

§. II.

§. II.

17 *Dividitur* incendium in dolosum, quod dolo malo; culpofum, quod culpâ latâ, levi vel levissimâ; & casuale, quod casu fortuito subortum, aut excitatum est.

§. III.

18 *Causa efficiens* incendii duplex est: remota, & proxima.

Remota est jus partim naturale, partim humanum: utroque enim incendium aut prohibetur, aut vindicatur, & quidem dolosum Lege Corneliâ de sicariis. l. 1. ff. *Ad Leg. Cor. de sicar.* culpofum Lege Aquilia l. 27. §. 9. & 11. l. 30. §. 2. ff. *Ad Leg. Aquil.*

19 *Proxima* sunt incendiarii. Appellantur autem hic incendiarii non tam illi, quorum culpâ incendium oritur, quàm illi, qui datâ operâ, & dolo malo ex odio, & vindicta ignem in aedes sive sacras, sive profanas injiciunt, vel qui ad hoc mandatam, auxilium, vel consilium scienter dederunt. c. 8. *causâ* 12. q. 2. c. 32. *causâ* 23. q. 8. c. 6. *de Injur.* Pirrhing h. t. n. 47.

§. IV.

20 *Materia*, seu *objectum* incendii sunt Ecclesiae, vel alia loca pia, item domus, praedia ac aedificia tam rustica, quàm urbana, aut segetes, & similia alia, quæ per ignem devastantur: nam appellatione aedium omnes species aedificii continentur. l. 9. *in fin.* ff. *de Incendio, ruinâ, &c.*

§. V.

21 *Forma* incendii spectatur in modo, quo contingit. Contingere autem solet vel dolo, vel culpâ, vel casu.

Dolo contingit, quando quis consulto, datâ operâ, sciens, prudensque vel ignem subjicit, vel studiosè non impedit, ut latius inimicitiarum, aut praedæ causâ serpere queat. l. 9. & l. ult. §. 1. ff. *de Incend. ruin. naufrag.* l. 28. §. 12. ff. *de Pen.*

22 *Culpâ* incendium accidit, quando ex im-

prudencia, & negligentia suboritur, arg. l. *facius*. 72. ff. *Pro socio.* idque interdum latâ, interdum levi, interdum etiam levissimâ culpâ. Incendii latâ culpâ suborti exempla sunt in l. *ff. fortuito*. 11. ff. *de Incend. ruin. naufrag.* l. 9. *si colonis.* l. 58. ff. *Locati.* l. 27. §. 9. & 11. ff. *Ad Leg. Aquil.* Incendii levi culpâ commissi exemplum extat in l. *qui occidit*. 30 §. 3. ff. *Eod.* Ex quo loco quoque exemplum incendii culpâ levissimâ exorti facile colligere est, ut etiam ex d. l. 27. §. 9. & 11.

Casu incendium contingit, quando vi quâdam majori fit, quæ prævideri, aut averti non potuit. l. 52. §. 3. ff. *Pro socio* l. 9. §. 3. l. 15. §. 2. & 3. ff. *Locati.* Qualia incendia esse solent, quæ divinitus fulmine, & nonnumquam radiis solaribus excitantur, quibus prata & sylvas integras penitus exustas constat.

De incendio, cujus auctor, & qualiter id excitatum sit, ignoratur, sæpè *dubitatur*, an culpâ vel casu subortum præsumi debeat? Aliqui hujusmodi incendium culpâ commissum esse, nequaquam volunt, & pro casuali, seu inculpato haberi autumant per l. *contractus*. 23. ff. *de R. J.* §. *item is*. 3. §. *si quolibet casu Inst.* Quibus modis *re contrah. oblig.* Quibus accedit, quod præsumptio militet pro patrefam, diligente & gnavo, donec contrarium doceatur. Ita Gail. 2. *observ.* 21. num. 2. & *observ.* 23. n. 4. cum citatis. Econtra alii asserunt, tale incendium esse culpatum, & quidem culpâ inhabitantium aedes illas, vel earum partem, ex quibus exstitit, evenisse præsumendum, donec absque sua culpa id fuisse subortum probent per l. 3. §. 1. ff. *de Offic. Praef. vigil.* l. 11. ff. *de Petic. & comm. rei vend.* Reverendiss. Michael Felder *Disp. de mod. contrah. & toll. oblig.* c. 2. th. 3. q. 7. Menoch. lib. 2. *de Arbitr. jud. casu* 390. n. 3. Jacob Pignatell. tom. 3. *consult.* 47. n. 6. Ego putarem non posse universim statui, incendium vel culpâ, vel casu evenisse, sed multum

hanc rem pendere à circumstantiis, quæ interdum suadebunt, ut præsumatur incendium culpofum; interdum, ut præsumatur inculpofum, seu cafuale.

§. VI.

- 24 *Finis*, qui ad malitiofum, seu dolofum incendium impellit, plerumque est vindicta, & aliquando prædæ cupiditas. Theodoric. in *Col. crim. cap. 7. aphor. 8. lit. C. n. 3.*

§. VII.

- 25 *Effectus* incendii sunt pœnæ, eæque diverfi generis.

Ob incendium *malitiofum*, seu *dolofum* jure *Canonico* incendiarius, ficut & is, qui confilium, vel auxilium præftitit, fublata, & incensa reftituere debet, tribusque annis pœnitere, & fi prius mortuus fuerit, fepulturâ Ecclefiafticâ privatur, quousque damnum refarciatur pro modo facultatum fuarum. *c. fi quis domum. de Injur. c. 31. & 32. caufâ 23. quæft. 8.* Præterea incendiarii excommunicari poffunt, imò incendiarii Ecclefiarum, loeorumve religioforum ipfo facto excommunicati funt per text, in *d. c. 31. & 32. & c. tua. nos. 19. & ibi DD. de Sentent. excom.* quæ quidem excommunicatio poft denuntiationem, & fententiam publicatam S. Pontifici refervata cenfetur, teftè Panorm. *ibid.* & Jacob. Pignatell. *d. confult. 47. n. 12.*

Jus Romanum civile, quod attinet, pœna incendii dolofi non erat uniformis. Si in civitate, vel oppido, feu pago à perfona vili excitatum fuit, combuftis ædibus vel frumenti acervo, igne fuit vindicatum; honeftiores autem capite plectebantur, vel deportatione in infulam. *l. 8. l. fin. §. 1. ff. de Incend. ruin. naufr. l. 28. §. 12. ff. de Pœnis.* In villa vero, feu extra civitatem fi incendium commiffum, ob *magnum* perfonæ viles pœnâ capitis, honeftiores deportatione; ob *parvum* illæ damnatione in metallum, hæ relegatione multabantur. *l. 1. pr. l. 10. ff. ad leg. Cornel. de*

ficar. d. l. fin. §. 1. ff. de Incend. ruin. naufr. l. 28. §. 12. ff. de Pœnis. Mynfing. 6. *obfero.* 88. n. 6. Jure *Germanico* Conftit. fcil. criminal. Caroli V. *art. 125.* incendiarii dolofi indiftinctè vivi comburendi funt.

Pœna incendii *culpato* alia eft *latâ*, alia *levi*, alia *leviffimâ* culpa admiſſi. Incendii *latâ* culpa à perfona vili commiſſi fecundùm Jacob. de Arena eft pœna mortis; fi vero ab honefta perfona excitatum fit, aliqua pœna corporalis. A quo merito divortium facit Baldus in *l. 11. num. 4. C. de his, qui accuf. non poſſ. contendens*, ne vili quidem perfonæ ob incendium *latâ* culpa commiſſum pœnam mortis infligendam eſſe, arg. *l. 7. ff. ad leg. Cornel. de ſc.* ſed aliâ aliquâ pœnâ corporali, vel deportatione, aut relegatione juxta arbitrium Judicis, arg. *l. 1. §. 1. ff. de Effraкторib.* Ob incendium *levi* & multo magis *leviffimâ* culpa ſubortum civilis ex Lege Aquilia, & non criminalis perſecutio eſt, neque incendiarius in plus obligatur, quàm ad relarciendum damnum per *l. 9. ff. de Incend. ruin. naufr. & l. 28. §. 12. ff. de Pœn.* Cynus in *d. l. 11. C. de his, qui accuf. non poſſ.*

Incendii *inculpato*, ſeu *caſualis*, ficut nulla culpa, ita nulla quoque pœna, aut obligatio reſtitutionis eſt. *l. fi fortuito. 11. ff. de Incend. Ruin.* Niſi culpa cafum fortuitum præceſſerit. Marian. Socin. in *c. 6. n. 13. de Injurii.*

PARS III.

De Sacrilegio, & Violatoribus Eccleſiarum.

SUMMARIUM.

26. *Sacrilegii definitio nominalis.* 27. *realis.* 28. *Prohibitio, & differentia utriusque Juris.* 29. *Qui dicantur violatores Eccleſiarum?* 30. *In quibus rebus?* 31. *Quomodo?* 32. *Et cur admittatur ſacrilegium?* 33. 34. *Qua ſint pœna ſacrilegii?*

§. I.

26 **Sacrilegium** dicitur quasi rei sacra Legium, id est, furtum: cum sublegere nil aliud sit, quam furari. Decian. lib. 6. c. 14. n. 9.

§. II.

27 **Definitur** Sacrilegium, quod sit furtum, quo res sacra è loco sive sacro sive profano, vel res profana è loco sacro surripitur. c. 21. §. sacrilegium. in fin. causâ 17. q. 4.

§. III.

28 **Causa efficiens** sacrilegii est vel remota, vel proxima.

Remota est jus Divinum æquè, ac Humanum: nam sacrilegium & naturâ probrosum est, arg. l. 42. ff. de Verb. signif. & jure tam Civili, quam Canonico punibile; eo tamen discrimine, quod jure Civili ad sacrilegium requiratur, ut res sacra è loco sacro auferatur, ica ut si res sacra è loco non sacro, vel res profana è loco sacro auferatur, sacrilegium non censetur. l. 5. l. 9. §. I. ff. ad leg. Ful. pecul. Secus ac jure Canonico juxta d. c. 21. causâ 17. q. 4. Cui congruit *Constitutio criminis. Caroli V. art. 171.*

29 **Proxima** sunt fures sacrilegi, qui rem sacram, aut non sacram in loco sacro contrectant. Hi salutantur *violatores Ecclesiarum*; quo tamen nomine propriè loquendo illi solum fures sacrilegi veniunt, qui Ecclesias, vel alia loca religiosa, & pia violentè effringunt, eaque spoliant. Pirrhing. h. tit. num. 54.

§. IV.

30 **Materia**, seu *objectum* sacrilegii est res, tum sacra, tum etiam profana. *Res sacra*, id est, Divinis usibus consecrata, atque ita à profanis usibus exempta, v. g. monstrantia, calix, patena, & hujusmodi. *Constit. crim. Caroli V. art. 172.* *Res profana*, si in ædem sacram deposita surrepta fuerit: quia hujusmodi furtum ex natura rei infert injuriam, ac irreverentiam loco sacro, ac subinde sacrilegium est, &

suffurantes in Ecclesia crumenas fures sacrilegi Armilla, Sylvester, Navarr. & alii, quos refert, & sequitur Jacob. Pignatell. rom. 4. consult. III. n. I. & 2.

§. V.

Formam sacrilegii constituit contrectatio; rei sacrae, aut rei profanae in loco sacro facta; utpote per quam sacrilegium est, quod est, & ab aliis quibusvis furti speciebus discernitur, quæ quascunque res alias mobiles contrectando committuntur, ut *tit. seq. dicemus.*

§. VI.

Finis, qui sacrilegium ad tam immane scelus excitat, est illa, quæ nil non mortalia cogit pectora, auri scilicet sacra fames.

§. VII.

Effectus Sacrilegii est ejusdem poena, quam aliam jus Canonicum, aliam jus Civile dicitur.

De Fure Canonico sacrilegi, qui cum effractione spoliant Ecclesias, ipso jure sunt excommunicati, eaque excommunicatio post denuntiationem à Judice Ecclesiastico factam Sedi Apostolicæ reservata est. c. 107. causâ I. q. 3. c. conquesti. 22. & ibi Gloss. & Panorm. de Sent. excommun. Alii, qui citra effractionem, & violentam invasionem res ex Ecclesia auferunt, ipso facto excommunicationem non incurrunt, sed sunt excommunicandi per c. ult. de Furt. & c. 16. de For. compet. Barb. & alii DD. in d. c. conquesti.

Fure Civili olim sacrilegi, vel ad bestias condemnabantur, vel vivi exurebantur, vel furtis suspendebantur, vel pro diversitate circumstantiarum poenâ perpetui exilii, aliave arbitriâ puniebantur. l. 4. §. 2. l. 6. l. 9. pr. l. 10. in fin. ff. ad leg. Ful. pecul. Jure Carolino si quis vas, in quo asservatur SS. Eucharistia, abstulerit, vivus comburitur. art. 172. Sin vasa alia subduxerit, vel ædem sacram, aut sacrarium, vel capsam, seu stipem elemo-

elemosynariam effregerit furandi animo, juxta consilium Prudentum poenâ corporali, vel capitali afficitur. *d. art. 172. & 173.* ac ibi Christoph. Blumlach. Clafenius, & alii.

reperit interficere? De nocturno siquidem affirmatur in *l. 4. §. 1. ff. Ad Leg. Aquil.* si scilicet sine vitæ periculo ei parci nequeat. *l. 9. ff. Ad Leg. Cornel. de Sicar.* De diurno autem id ipsum negatur, nisi telo se defendat. *d. l. 4. & c. 3. de Homicidio.*

TITULUS XVIII.

De Furtis.

SUMMARIA.

1. a. Furtum quid nominis? 3. Quid rei? 4. Usq. 10. Quotplex? 11. Quo jure prohibeatur? 12. An sit licitum in extrema necessitate? 13. 14. 15. Quinam furti teneantur? 16. Usque 19. In quibus rebus? 20. 21. 22. Quo modo? 23. Quo sine furtum admittatur? 24. 25. 26. Quibus remediis furtum coercetur? 27. Et seqq. Quid sit Plagium, abigeatus, crimen peculatus, de residuis, &c.?

§. I.

- 1 **F**urtum dicitur vel à *furvo*, id est, nigro, quòd clam, & plerumque noctu fiat, vel à *fraude*, vel à *ferendo*, vel à verbo græco *phoras*, quod auferre significat. §. 2. *Instit. de Oblig. qua ex del.*

§. II.

- 2 Sumitur vel latè, sive ita, ut etiam rapinam, sacrilegium, peculatum, abigeatum, effractionem, expilationem, &c. completatur; vel strictè, sive ita, ut delictum quoddam speciale privatum designet, prout hic accipitur, &

§. III.

- 3 **D**efinitur furtum, quòd sit *contrectatio rei fraudulosa, incri faciendi gratiâ, vel ipsius rei, vel etiam usus ejus, possessionisve.* Text. in *l. 1. §. fin. ff. h. t.*

§. IV.

- 4 **D**ividitur furtum, multifariâ, præcipuè à tempore, à re, & à modo.

A tempore furtum aliud est diurnum, aliud nocturnum. Illud interdii, hoc noctu patrat. Atque hæc divisio eò spectat, ut intelligatur, liceatne furem in adibus, & locò delicti

A re furtum dividitur I. in magnum, & parvum. Magnum, ein grosser Diebstal dicitur, quod quinque solidos, fünf Gulden id est, quinque aureos Hungaricos, seu decem thaleros adæquat, vel excedit. Parvum, ein geringer Diebstal / appellatur, quod dictam summam neque egreditur, neque attingit. *Const. crim. Caroli V. art. 157. & 160. & ibi.* Interpp. An autem furtum excedat quinque solidos, id non ex eo, quod forsitan ex re furtiva ad furem pervenit, wie hoch er es ohngefehr verkauffet / est æstimandum, sed ex vero valore ipsius rei contrectatæ per *d. Constit. crim. art. 160.* ibi: und in solchen Fällen muß man ansehen den Werth des Diebstals: & paulò post: und wie schädlich der Diebstal dem Beschädigten seyn mag. Confer. Carpzov. in *Pr. cr. q. 78. n. 51.*

II. A re furtum dividi potest in furtum rei, & furtum usus, & furtum possessionis per *d. l. 1. §. fin. ff. h. t.* Furtum rei committitur, cum res aliqua mobilis aliena domino invito auferatur. Furtum usus est, cum quis re alienâ utitur aliter, quàm uti deberet. §. *furtum. 6. Instit. de Oblig. qua ex del.* uti si creditor, vel depositarius re oppignoratâ, aut depositâ contra voluntatem domini utatur. Furtum possessionis est, cum ipse dominus alium, cui rei suæ possessio jure competeat, possessione ad illum pertinente privat; ut si debitor creditori invito pignus ante solutionem debiti occultè auferat. §. *aliquando Inst. Eod.* Verùm hæc duo genera furtorum criminaliter puniri non solent, & nomine furti communiter primum genus intelligitur.

A mo.